

821.135.1

scriitori
români
contemporani

CRISTINA VREMES,

**TRILOGIA
SEXULUI
RĂTĂCITOR**

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Coperta: Adrian Răileanu
Ilustrația copertei: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Alina Dincă
DTP: Corina Roncea

Tipărit la Real

© HUMANITAS, 2019

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Vremeș, Cristina

Trilogia sexului rătăcitor / Cristina Vremeș. –

București: Humanitas, 2019

ISBN 978-973-50-6412-9

821.135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 021 311 23 30

*When shall we three meet again?
In thunder, lightning, or in rain?*

(Macbeth I, 1)

I

Era trecut de ora trei și pământul se încingea. Mai era mult de săpat, mult de săpat, li se ziceau hectare, dar Ada nu știa cât anume înseamnă. Un hectar înseamnă cât vezi cu ochii și mai mult. Înseamnă o întindere de necuprins, un hău al pământului peste care dai cu grebla cocoșat, neconținut, cu trupul făcut armonică. Se sapă hectare, atâta știa, căci mersese la câmp cu bunica Mariana o singură dată.

Ada rămăsese în urmă la cort, în mijlocul câmpului, în mijlocul hectarului, în mijlocul pământului, în timp ce bunica Mariana și bunicul dădeau la sapă. Două trunchiuri coordonate în aplecări, măneci suflecate și gâfâieli. Cortul în formă de con fâșâia. Îl construise bunica Mariana înfigând un jgheab în negreala umedă a pământului și punând crengi de pe gârlă împrejur ca un corset, apoi acoperindu-le cu o bucată spălăcită de plastic prin care se vedea cerul translucid. Ca să țină, a potrivit trei bolovani în jurul fâșiei ce flutura un centimetru deasupra solului. Ada stătea ghemuită sub aripa barăcii, numărând în gând stropii de sudoare ce-i șiroiau pe spinare. Era zăpușeală înăuntru; ar fi vrut să iasă în briza câmpiei, dar îi făcea pe plac bunicii Mariana și patimii ei de a o ocroti de negreală și de insolăție, așa că rămânea în toropeala de celofan, cu mâinile strecurate sub tălpi, legănându-se în chip insesizabil. Bunica Mariana și bunicul se întrevedeau departe – două boabe nelămurite – bobul mai mare, cu mișcări mai solide, mai lente, mai autoritare, era bunica Mariana. Bunicul era mai ațos și mai iute.

În căldura clocotitoare de păcură proaspăt întinsă, Ada se simțea cu un picior pe pământ și altul în văzduh, pe jumătate atașată solului puhav, pe jumătate alunecând dincolo de orizontul vorace, ce părea să se-nființeze la nivelul siluetei corpolente a bunicii Mariana, confundându-se cu ea. Prezența ei voluminoasă conținea cerul și pământul, lumea luată pe de-a-ntregul, imaginea incandescentă a viitorului. Ada își amintea povestea bunicii Mariana, când era de aceeași vârstă cu ea, mergea pe zece ani, și au dus-o la rândul ei la sapă, dar nu ca să se odihnească în globul de celofan sau ca să privească peisajul, depărtarea, de parcă se afla în fața unui tablou, ci ca să dea la sapă cu frații ei, așa cum voia maică-sa, „mămica“, să n-o vadă pierde-vară, cu mâinile-n sân, departe de negreala de pământ, când erau atâtea hectare de lucrat. Existase un timp când bunica Mariana avusese o mamă, așa bătrână și masivă cum era acum. Mariană, vină-ncoa, îi zicea. Ca să rămână neîntinată de sudoare și praful lopeții, cu ia mirosind a săpun de casă, bunica Mariana își înfigea fâșii de lemn pe nas, forând în orificii până zvâcneau mai întâi stropi de sânge, apoi un firicel continuu, apoi șuvoaie, ducându-se într-un suflet la mămica Lisveta să-i arate că-i era rău, că o luase cu amețelă, că se-nvârtea pământul cu ea. Iară, mă fată? răcnea mămica Lisveta, lepădând sapa și înfigând-o în pământ cu putere.

Frații și surorile, șapte sau zece la număr – nimeni nu mai apucase să numere, erau mulți născuți, unii muriseră la naștere, sau de boală, alții plecaseră la gospodăriile lor, cei rămași erau confundați între ei, așa că nimeni nu le mai știa rânduiala exactă – rămâneau cocârjați în soare, acoperiți cu cârpe asudate peste coastele supte de foame, sfredelind câmpul cu gândul că nu mai e mult până la masă – un bulgăre cimentos de mămăligă frecată în palme cu brânză de burduf, ca o mingiuță de fotbal pestriță – și c-o să se răcorească pe la prânz și încă o oră după, când soarele dogorea mai tare, apoi iar la lopata înfiptă în solul gras, decupând o îmbucătură zdravănă, dată de-a-ndărăteala,

astfel încât viermii, unsoarea și aburii pământului fertil să iasă la suprafață, să treacă și ziua asta, să vină ziua de mâine. Bunica Mariana era deja departe de vaietul lor, de picioarele umflate, de bătăturile dintre degete, nu-i mai era rău, îi revenise sângele în obraji, și ajungea acasă cu trei pete roșii întărite pe cămașă.

În pragul casei proaspăt văruite, arunca încălțărilor în mijlocul tindei cu oftică și scotea de sub salteaua de paie pânza, foarfecele și creta, începând să taie, să coasă, să scuipe ațe printre dinți, să se uite îndeaproape și de departe la forma de rochie cu decolteu care lua ființă pe patul din dreptul ferestrei, cu vedere la vie.

Erau multe hectare de săpat, mama Lisveta moștenise pământ și dorința de a-l domestici, de a-l cuprinde, de a-i da un rost, așa că avea nevoie de toți cei șapte sau zece copii care-i ieșiseră din poale, înfășați și alăptați pentru ca, atunci când le vine rândul, să meargă cu ea la sapă, să știe ce-s munca și datoria. Frații o ascultau de frică, din datină, și fiindcă n-aveau altceva de făcut. Fata ei, Mariana, născută a treia, era singura care voia croitorie, voia la oraș, să se țină dreaptă ca figurile din cele două reviste cu colțuri îndoite și foi scămoșate, pe care le cumpărase dintr-o coșmelie din gara de la Buzău, unde fusese cândva să-ngrijească de-un unchi beteag. De la gară la casa unchiului se traversau două străzi în L notate pe un bilet împăturit și plisat, apoi, în dreptul farmaciei, strada Drăgaicii se bifurca, o luai la stânga și ajungeai la poarta verde, înaltă. Soneria era îndărătul cutiei poștale și trebuia sunat lung. Emoția trotuarelor, rumoarea mașinilor și a dantelelor, ciorapii de mătase, farmaciile curate și rondurile de trandafiri i-au dat impresia că parcursese un secol, și nu o oră cu trenul. Când a revenit acasă, mama Lisveta a observat tăcerea și fața îmbujorată, și a știut că nu-i de bine. Când fata ei, Mariana, născută a treia pe un viscol de te trăsnea, a început să se poarte cu o anumită rezervă și politețe de oraș, când a-nceput să-și clătească mâinile de funinginea oalelor de mămăligă după fiecare frecat,

când a început să iasă mai rar seara la poartă cu fetele din sat, afișând un oarecare dispreț față de cei care spărgeau semințe în praful de pe uliță, mama Lisveta a repezit-o cu un ce-ai fetică unde te crezi cu ifosele astea de oraș? *Ești țărăncă, fâi!*

Într-o noapte, mama Lisveta visase o bufniță cu pene albastre care o ciupea, și a știut că e pagubă în casă. A luat în zadar apă sfințită și a stropit toate odăile, în colțul de la răsărit; toată după-amiaza a petrecut-o așteptând un semn, o confirmare a răului prevestit, care a venit odată cu scârțâitul funest al porții pe la cinci după-amiaza, odată cu bătaia clopotelor – iacă douăsprezece ore împlinite, își zicea în sine mama Lisveta, ceea ce însemna că răul nu mai putea fi îndepărtat, că se înfipse fără leac în gospodăria ei – și aerul de om însemnat pe care îl lăsa în urma ei bunica Mariana care se hotărâse să plece, să-și schimbe rostul, să nu-și petreacă viața cu sapa în brațe și hectarele mamei Lisveta.

Ada auzea povestea seara, înainte de culcare, chiar dacă bunica Mariana era deja cu capul la perete, brațul flasc îi atârna într-o parte și respira din tot corpul a somn. Fata își lipea palma mică de spatele rece și masiv, rugând-o hai încă o dată, adormind în mijlocul momentelor de patimă și singurătate, în imaginea cărora Ada însăși era plămădită, hrănindu-i apetitul pentru viață. Spatele gras al bunicii Mariana restrânsese lumea luată pe de-a-ntregul – era un manual de biologie, politică, erotism, istorie și antreprenariat. Fiecare bucată de carne traversată de durere, bucurie sau febrilitate era cartografiată prin narațiunile venite din gura somnoroasă. Ada aduna în sine o dublă biografie: a ei și a bunicii Mariana. Propriul ei trup se adăuga pe un pediment solid ce începuse să sforăie cu fața la perete.

La zece ani, ghemuită sub canicula de celofan, în mijlocul câmpului, în mijlocul pământului – îi era greu să creadă că altcineva, în aceeași clipă, trăia sau ar fi putut trăi o emoție similară, fiind astfel convinsă că se situa în buricul pământului –

și singura dată când avea să vadă ce înseamnă să mergi la sapă, Ada a avut o presimțire manifestată printr-un ghiont în stomac și fiori sfredelitori răcorindu-i pielea asudată la vederea formei monumentale, pline de nerv, a bunicii Mariana, ea însăși fiind lăsată în penumbra *contre-jour*, de parcă povestea ei ilumina panorama din fundal și o depășea, făcând parte dintr-o ordine cosmică; propria ei biografie o lăsa în urmă și se dispersa în mai-marele peisajului, iar Ada însăși era aspirată de acest mai-mare, ca și cum era prinsă într-un vârtej, ca și cum nu avea scăpare și trebuia să intre în joc, în care joc nu știa încă, însă avea de-a face cu verva și curajul bunicii Mariana, unicat istoric, model de erou care a fugit de lângă fusta maică-sii și și-a pocnit capilarele, să-și schimbe viața.

Bunica Mariana era diferită de alte bunici, majoritatea babe trăncănitoare cu broboada pe cap, cum era cea a lui Miha a lu' vecina, de exemplu. Bunica Mariana afișa un aer adolescentin rebel, așa grasă, cu tot cu medicamentele de inimă pe care le lua. Dacă bunica Mariana e diferită și și-a croit un destin în linie frântă, pe de-a lătura cu regula, atunci și pe mine mă așteaptă ceva mare, ceva nemaipomenit, care pulsează în spațele trupului ei aplecat peste lopată, își zicea Ada.

Era ora mesei. Bunica Mariana se îndrepta spre ea, urmată îndeaproape de bunicul gârbovit, sleit, cărând o sacoșă cu cartofi fierți și pește prăjit.

Mesele cu bunica Mariana erau un ospăț cotidian, desfășurat în orice ungher: în tren, la câmp, la slujbă, la pădure, oriunde ar fi fost pregătită o traistă din care ieșeau copane de pui fript, cu mujdei de usturoi, cu pâine de casă feliată gros, un ardei tăiat pe lung, spălat și uscat, oferit într-un șervețel, cu ceai de tei îndulcit cu miere, strecurat într-o sticlă de plastic cu vânătăi și umflături cauzate de uzură, de pe care se dezlipise eticheta. Când lua trenul, pentru un drum de mai puțin de-o oră, își amintea Ada, bunica aștepta cinci minute după ce roțile se

puneau în mișcare, se agita toată, intra într-o stare febrilă de organizare metodică, cum mâncarea trebuia înfulecată înainte ca trenul să ajungă la destinație, întindea o masă pliabilă, puneau un șervet în formă de romb, și apoi se așternea liniștea sacră a prânzului, întinată doar de o mandibulă care scrâșnea sau de ceaiul sorbit printre dinți. Nu se vorbește la masă, știa Ada. La masă se mănâncă în tăcere. Ca și cum dacă vorbești, dacă gândești, dacă îți amintești, riști să te mâhnești și îți strici pofta. Câteodată Ada își furișa privirea în timpul mesei și se uita la chipurile bunicii Mariana și bunicului, întrebându-se la ce se gândeau în timp ce duceau lingura la gură, fixând un punct imaginar ce depășea camera de zi unde se mânca, dincolo de holul despărțitor din mijlocul casei, un punct întrevăzut dincolo de grădină, dincolo de stradă, dincolo de Bucureștii Noi, de Chitila, un punct care traversa un spațiu prea întins pentru Ada, care renunța să îl urmărească, privind apoi farfuria cu supă de găină de sub bărbie, numărând boabele galbene de grăsime care se iveau la suprafață printre tăiței de casă și gheara de găină bătrână cu pieile lăsate, piele cu bubițe pe care care Ada o sugea la sfârșit de pe degete, dintre degete, până nu mai rămânea decât o grămadă de oase subțiri.

Masa era anunțată când bunica Mariana deschidea ușa de la camera de zi și striga: „pune de mămăligă!“. Ecoul vocii zdravene se propaga în cercuri concentrice din anticameră în holul întunecat, un maț lung ce conecta încăperile din față și curtea din spate, unde bunicul tăia lemne ore-n șir cu o țigară fără filtru ce fumega înecăcios și un pahar de tărie rezemat de pervaz pe care îl umplea cu consecvență de-a lungul zilei, până se-ntorcea în casă, unde bunica Mariana îl adulmeca și îi spunea scurt: „miroși“. Bunicului îi luceau ochii în semn de aprobare tacită – era meteahna lui, era plăcerea lui. După semnalul primit din fața casei, strivea mucul de țigară care mocnea sub talpa de cauciuc a papucilor lui de grădină, și se repezea de parcă ardea în bătătură, punând apă rece în ceaunul

argintiu, proaspăt lustruit. Înfigea mâna dreaptă în sacul cu mălai pe care îl lăsa să se strecoare printre degete până atingea fundul, arunca un vârf de sare și aștepta să crească, să prindă volum, amestecând încontinuu, altfel ieșeau cocoloașe, bule de aer nepătrunse de apă în care mălaiul rămânea uscat și strepezea limba când îl gustai, iar bunica Mariana i-ar fi zis: „nici p-asta nu știi s-o faci“. Ada se uita din spatele bunicului și nu voia să iasă cocoloașe, nu voia să fie ocărât, așa că, dacă uita el, învârtea ea de făcăleț, omogenizând masa păstoasă. Se uita la mămăliga care stătea să erupă, șapte broboane bolborosind în același timp, și atunci dădea focul mai încet, întrebându-se în sine cum oare îl chema pe bunicul, fiindcă nu-i auzise rostit numele niciodată, fusese „bunicul“ dintotdeauna, sau „omule“, sau „măi bărbate“, sau „tac-tu-mare“, dar Ada se gândea că probabil avea și el un nume ca ceilalți, dar i-l uitaseră.

Când bea țării, bunica Mariana îi spunea: „piei d-aci de bețivan, du-te-ncolo de om bătrân, toată ziua cu păhăruțul șezi“, iar bunicul se întorcea de unde venise pe jumătate spăsit, pe jumătate eliberat de puhoiul de vorbe iuți de care se săturase de patruzeci de ani de când le îndura. Între bunicul și bunica Mariana exista jocul damigenei de vin. Ea introducea pe gâtul subțiratic un pai din trei în trei zile. Diferența dintre pata de vin veche și cea nouă arăta cât vin gălgâise bunicul. Puhoiul tăios de vorbe se împutina sau se amplifică proporțional cu segmentul diferenței. Ada urmărea emoționată operațiunea din cămară și dimensiunea petei de vin. Între timp, bunicul învățase să schimbe paiul și măsura de referință, înmuind paiul nou cu un nivel mai jos. Noua tehnică a adus pacea în casă o perioadă, până când s-a trezit cu paiul rupt în două lângă damigeană, fiindcă bunica Mariana nu era grea de cap cum credea el. Înverșunarea acesteia era de neînțeles, cum trăda o contradicție internă pe care Ada nu îndrăznea s-o răscolească. Pesemne bunicii Mariana nu-i păsa prea tare de bunicul, dat fiind că îi vorbea urât. Păi, atunci de ce nu-l lăsa să bea? Fiindcă

bunicul nu avea voie să bea, să nu se îmbolnăvească. Că dacă e bolnav, moare. Și dacă moare ce contează, dacă bunicii Mariana nu-i pasă de el? Atunci de ce îl bate la cap?

Ada învăța că dedesubturile iubirii sau ale aranjamentului domestic – diferența între cele două era neclară – revin mereu la a-l bate pe celălalt la cap, spionaj și teatru. Ani mai târziu vorba în sine „a iubi“ i se părea încheșată, lăbărțată, stângace, neavând habar cum se resimte în propriul corp și cum o recunoști, cum nu o auzise niciodată în casă la bunici, până la șase ani.

Bunicul era tăcut și învăluit în misterul curții din spate, de unde se auzeau bocănituri și sunetele metalice ale aparatului de sudură. Corpul osos reieșea din năvala de scânteii reflectate în deschizătura de plastic a măștii protectoare, din spatele căreia bunicul lucra concentrat, în salopeta gri petrol, mânjită în genunchi și în coate. Calul de lemn din mijlocul curții servea la tăiatul butucilor, cu toporul sau cu fierăstrăul zimțat ca o creastă de munte sau ca dinții de crocodil, pe care Ada îi mângâia în vârf. Uneori împingea cu carnea degetelor până se făcea alb în jurul împunsăturii, până mai avea puțin și sângele izbucnea în șiroaie, moment în care își retrăgea mâna, în ciuda tentației de a vedea spectacolul mijlociului eviscerat. Un alt instrument ce constituia o alternativă a autoflagelării și a torturii posibile era mașina de cusut, al cărei zgomot sacadat, tremurat, accelerat și încetinit, acel taca-taca, taca-taca hipnotic, forma o simfonie mecanizată cu cel al aparatului de sudură. Sunetul din spatele casei și cel din fața ei se întretăiau în holul întunecat, animând gospodăria în timpul zilei. Bunica Mariana se apleca pe jumătate cu trunchiul ei plin, revărsându-și pieptul peste suprafața lustruită, de nuc, dezvelindu-și concomitent cocoșa dolofană, și apăsând pe clapa de jos până când mecanismul se trezea la viață. Papiota cu ață albă se rotea lângă acul de cusut ca un ghimpe, punctând țesătura de dedesubt în linie dreaptă, țesătură revărsată pe dușumea în pliuri leneșe, pe care